Telefon № 11. Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 30 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiedz. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 34. Nowe, sobota 21-go sierpnia 1937 r. Rok XIV.

RUCH NATURALNY LUDNOSCI W POSZCZEGOLNYCH KRAJACH.

Główny Urząd Statystyczny opracował dane, dotyczące ruchu naturalnego ludności w szeregu krajów na przestrzeni 1924—1936 r. Największą liczbę urodzeń (w liczbach bezwzględnych) zanotowano w roku ubiegłym w Niemczech, mianowicie 1.279. Jest to od r. 1925 rekordowy rok pod względem ilości urodzeń w Niemczech. Mimo zaznaczającego się od 1924 r. spadku urodzeń we Włoszech, kraj ten zajmuje nadal drugie miejsce z liczbą 955.2. Na trzecim miejscu znajduje się POLSKA, gdzie w r. ub. zarejestrowano 892.3 urodzeń żywych. Wprawdzie cyfra ta odbiega daleko od rekordowego r. 1925, w którym zanotowano 1.036.7 urodzeń żywych, jednakże już od r. 1933 zauważyć się daje stały wzrost liczby urodzeń w naszym kraju. We Francji od 1933 r. datuje się spadek urodzeń; w r. ub. zarejestrowano tam 630.1 urodzeń. Dalsze miejsca zajmują Rumunia — 608.8, Anglia z Walią — 605.7, Czechosłowacja — 264.7, Kanada — 219.5, Węgry, Holandia, Bułgaria, Australia, Szwecja, Szkocja, Litwa i Łotwa.

Jeśli chodzi o zgony, to największą liczbę zanotowano w r. ub. w Niemczech, mianowicie 797. Liczba ta jest najwyższa na przestrzeni lat 1924-36 z wyjątkiem rekordowego r. 1929, w którym ilość zgonów wyniosła 814. Na drugim miejscu znajduje się Francja, gdzie zarejestrowano w 1936 r. — 642.1 zgonów, dalej Włochy z liczbą 582.6, Anglia z Walią — 498.8. Na piątym miejscu figuruje Polska, gdzie od r. 1933 obserwuje się wzrost liczby zgonów. W r. ub. zanotowano 482.6 zgonów wobec 471 w r. 1935. W Rumunii liczba zgonów w r. ub. wyniosła 382.2, w Czechosłowacji — 202.5, na Węgrzech — 127, w Kanadzie — 106.6, w Bułgarii — 87.5, w Holandii — 73.9, w Australii — 63.9, w Szkocji — 66.7, w Szwecji — 74.9.

CORAZ MNIEJ BEZROBOTNYCH W POLSCE.

Od szeregu miesięcy obserwuje się na terenie naszego kraju spadek bezrobocia. Pozostaje to w związku z ożywieniem, jakie panuje w szeregu przemysłów oraz ze wzmożonymi robotami, prowadzonymi przez Fundusz Pracy.

W dniu 1 sierpnia br. liczba bezrobotnych na terenie Polski, wynosiła według danych wojewódzkich biur Funduszu Pracy ogółem 277.830 osób wobec 293.025 na dzień 1 lipca br. Również w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego ilość bezrobotnych wykazuje pewne zmniejszenie, gdyż w dniu 1 sierpnia 1936 r. zarejestrowanych było w Polsce ogółem 284.000 bezrobotnych.

Szanghaj w historii i życiu Chin.

Walka, jaka obecnie toczy się pod murami Szanghaju, jest wyrazem stosunków, które zapanowały pomiędzy Chinami a wielkimi mocarstwami przed stu laty. Bogactwa Chin i możliwości handlowe tego kraju zdawna były przynętą dla mocarstw zachodnich, które tylko czekały odpowiedniego momentu, by skłonić Chiny do nawiązania z nimi stosunków handlowych, jeśli nie dobrowolnie, to nawet siłą.

Okazja do użycia przemocy wobec Chin nadarzyła się w r. 1840 w postaci kwestii opium. Anglia upatrzyła sobie Chiny jako największego odbiorcę produkowanego przez nią narkotyku z maku indyjskiego i mimo zakazu rządu chińskiego importowania opium przemycała je do Chin. Rząd chiński uciekł się wówczas do stanowczego kroku: kazał zniszczyć w Kantonie zapasy angielskiego opium w ilości przeszło 20 tysięcy skrzyń i odmówił odszkodowania za nie, jakiego zażądali Anglicy. To doprowadziło do wojny, znanej w historii pod nazwą „wojny opiumowej". Wojna ta trwała dwa lata i skończyła się zwycięstwem Anglików, którzy wymusili na Chinach pokój zawarty 29 sierpnia 1842 r. w Nankinie. Podpisany wówczas traktat otworzył dla handlu angielskiego (potem i dla innych mocarstw) pięć portów: Szanghaj, Kanton, Amoj, Fuchou, Ningpo. Finał tej wojny stał się punktem zwrotnym w historii stosunków chińskich ze światem: odtąd Europa, a w ślad za nią i Japonia, wykorzystując najbłahsze nieporozumienia, wymusza na Chinach za pomocą zbrojnych ekspedycji coraz nowe ustępstwa i odszkodowania na swoją korzyść.

Traktat nankiński z 1842 r. odbił się jednak dobrze na losach Szanghaju jako portu (Szanghaj po chińsku Szang-hai znaczy (miasto) nad morzem" — „szang" nad, „hai" morze): na miejsce rzadko rozsianych przed 90 laty osad chińskich na niskim i zamulonym brzegu wyrosło jedno z największych i najwspanialszych miast świata i największy port Wschodu.

Wkrótce po zawarciu traktatu zaczęli do Szanghaju napływać Anglicy zakładając tu wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwa. Korzystając z osiągnięć Anglików, tych samych praw w portach traktatowych zażądały w r. 1844 Stany Zjednoczone A. P., z kolei Francja, a potem inne państwa.

Z czasem powstały w Szanghaju trzy odrębne administracyjne terytoria: Dzielnica Międzynarodowa, Koncesja Francuska i Wielki Szanghaj. Wielki Szanghaj jest jednostką administracyjną chińską bardzo świeżej daty. Obejmuje on Czapei, Nantou, Putung i Uosung. Chińska część zajmuje 95 proc. powierzchni miasta (860 km. kw.), ale jest słabiej zaludniona w porównaniu z cudzoziemskimi częściami miasta. Francuska Koncesja najmniejsza część Szanghaju zajmuje ok. 10 km. kw. Znaczenie Międzynarodowej Dzielnicy jest nieproporcjonalne do jej rozmiarów: zajmuje ona zaledwie 22 km. kw., czyli mniej niż 3 proc. ogólnej powierzchni miasta, a stanowi ośrodek handlowego i przemysłowego życia Szanghaju. Z 3 i pół miliona mieszkańców Szanghaju na Dzielnicę Międzynarodową przypada ok. 1,5 miliona.

O ciągłym rozwoju Szanghaju świadczą najwymowniej cyfry jego zaludnienia w ciągu ostatnich kilkunastu lat: w r. 1920 Szanghaj liczył 1.578.000 mieszkańców, w dziesięć lat potem już 2.928.000 mieszk., a obecnie liczy ok. 3 i pół miliona mieszkańców. Niezwykłemu wzrostowi ludności towarzyszy rozwój Szanghaju jako portu i metropolii handlowej Chin. Przeszło 40 proc. chińskiego handlu zagranicznego przypada na Szanghaj, który pobiera prawie połowę wszystkich ceł chińskiej komory celnej morskiej, stanowiących jedno z głównych źródeł dochodów rządu nankińskiego.

Wspaniała naturalna droga wodna otwiera wielkiemu portowi olbrzymi „hinterland", obejmujący około 200 milionów ludzi. Około połowa chińskiego terytorium, a ekonomicznie najważniejsza połowa Chin jest obsługiwana przez Szanghaj.

Szanghaj jest nie tylko pierwszym portem morskim Chin i ich handlową metropolią, jest on również głównym ośrodkiem przemysłowym kraju. Surowce płyną do niego ze wszystkich części kraju i z zagranicy. W samej Dzielnicy Międzynarodowej jest obecnie 60 przędzalni bawełny, 90 przędzalni jedwabiu, 160 fabryk papierosów i tytoniu, 60 zakładów inżynieryjnych, 40 drukarni, 5 doków okrętowych, 35 hut żelaznych i wiele innych zakładów przemysłowych.

Dla Japonii posiadanie Szanghaju oznacza nie tylko kontrolę nad najbogatszym portem chińskim. Daje jej ono możność drenowania bogatego „hinterlandu", jako też otwiera drogę do opanowania Jangtsekiangu. Okupacja Szanghaju i opanowanie doliny Jangtsekiangu leżą na linii japońskiego planu „imperium kontynentalnego", konsekwentnie i bezwględnie przeprowadzanego przez Japonię w ciągu ostatnich lat.

Dnia 18 sierpnia br. zasnął w Bogu po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz kochany brat, szwagier, wujek i kuzyn

ś. p.

Antoni Klemens

właściciel apteki

w 56 roku życia, o czym donosi w imieniu w ciężkim smutku pogrążonej rodziny

Władysław Klemens.

Toruń, Gniewkowo, Nowe, Bydgoszcz, Pelplin, Wrocław,

dnia 18 sierpnia 1937 r.

Eksportacja z domu żałoby przy ul. Król. Jadwigi róg Rynek Nowomiejski odbędzie się w piątek po południu o godz. 4 na Plac Bankowy, skąd nastąpi przewiezienie zwłok do Gniewkowa.

Nazajutrz msza św. z wigiliami w kościele parafialnym w Gniewkowie o godz. 10 przed poł. po czym złożenie zwłok do grobowca rodzinnego.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Co zdziałały dla biednych

ORGANIZACJE CHARYTATYWNE DIECEZJI CHEŁMIŃSKIEJ W ROKU SPRAWOZDAWCZYM 1936-37.

Związek Towarzystw Charytatywnych Diecezji Chełmińskiej opracował sprawozdanie z akcii charytatywnej wszystkich organizacii wchodzących w jego skład, z którego wynika, że:

„CARITAS"

z swymi 3 Okręgami, 119 Wydziałami Parafialnymi — razem 356 placówek: udzielił pomocy w naturaliach za 93.243,31 zł. w gotówce za 28 236,32 zł, rodzin wspierano stale 6026, doraźnie 11771. osób pojedyńczych wspierano 33643. dzieci 4243. Wydano 312702 obiadów wartości 58.249.02 zł. Opiekowano się 4703 chorymi osobami. Wydano noclegów 5458. Postarano się o pracę 5442 osobom.

Ogólny dochód wyniósł na rok sprawozdawczy 300.360.14 zł. Rozchód — 300 360.14 zł.

STOW. PAŃ MIŁOSIERDZIA ŚW. WINCENTEGO A PAULO, liczące 55 Stowarzyszeń. posiadają: 1058 członkiń czynnych, 4589 wspierających. Na stałej opiece Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia było rodzin i samotnych razem 4804 osób; dla przeszło 1357 dzieci dostarczono mleka. Do I-szej Komunii św. ubrano całkowicie i częściowo 1659 dzieci za 16.062.42 złotych. Wydano śniadań i obiadów prywatnych względnie z instytucii — przeszło 160000, a z własnych funduszy wydano przeważnie dla dzieci 9020 śniadań i podwieczorków. Gwiazdką obdarzono 8719 osób. Święconym 7821 osób, — z okazji innych uroczystości — 8268 osób. Lekarstw wydano na sumę 1.655,— zł.

Ogólny dochód wyniósł 185.940 05 zł. Rozchód — 165.065,10 zł.

POM. STOW. ŚWIETLIC CHARYTATYWNYCH posiada obecnie cztery świetlice, liczące 622 dzieci.

Ogólny dochód wyniósł 60.142,63 zł. Rozchód — 60.142,63 zł.

A więc jak wynika z powyższego sprawozdania. Organizacje zrzeszone w Związku Towarzystw Charytatywnych Diecezji Chełmińskiej wydały na akcję charytatywną 525.567,87 zł. A więc prawie przeszło pół miliona złotych.

Ogłoszenie.

W niedzielę, dnia 22 sierpnia br. odbędzie się w Nowem zjazd Katol. Stowarzyszeń Młodzieży.

Proszę Szanownych Obywateli miasta o udekorowanie w tym dniu swych domów flagami o barwach narodowych i kościelnych.

(—) Kuchczyński, burmistrz.

Z DNIA.

O UMOŻLIWIENIE ŚCIĄGANIA NALEŻNOŚCI ZA SPOŻYTE ALKOHOLE.

Na podstawie przepisów obowiązującej ustawy nie można dochodzić w drodze skargi należytości skredytowanych za napoje alkoholowe sprzedane detalicznie, a zwłaszcza za podane na miejscu do spożycia. Przepis ten naraża restauratorów na znaczne straty, gdyż w praktyce pozwala on nadużycia w tej dziedzinie, albowiem konsument po spożyciu alkoholu zawiadamia dopiero restauratora o nie możności zapłacenia należności. W niektórych wypadkach można uciec się do pomocy policji, częściej jednak restaurator znając konsumenta, lub nie chcąc sprowadzać policji do lokalu nie melduje skargi, a wówczas pozbawiony jest możności ściągnięcia swojej należności.

Wobec powyższego przedstawiciele polskiego przemysłu restauracyjnego zwrócili się do ministerstwa skarbu z prośbą o przeprowadzenie w przepisach ustawy zmiany w tym duchu, aby dopuszczalna była ściągalność należności za spożyte i nie zapłacone napoje alkoholowe w restauracjach.

Wielki jarmark na bydło i konie

odbędzie się w Nowem w czwartek, dnia 26 bm.

Nowe, dnia 19 sierpnia 1937 r.

(—) Kuchczyński, burmistrz.

Obwieszczenie

o rejestracji poborowych.

Podaje się do publicznej wiadomości, że w myśl art. 24 ustawy z dnia 25 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. nr. 60-1933 poz. 455) w dniu 1 września br. rozpoczyna się rejestracja poborowych i trwać będzie do 30 września br. włącznie.

Do rejestracji obowiązani są zgłosić się osobiście w Zarządzie Miejskim w godzinach urzędowych (od 8-mej do 12-tej) wszyscy mężczyźni, urodzeni w roku 1919, posiadający na terenie tut. gminy miejskiej swoje miejsce zamieszkania, przynosząc ze sobą wszelkie dokumenty, stwierdzające tożsamości osoby, datę i miejsce urodzenia, zawód i wykształcenie (świadectwa szkolne).

Osoby, które nie mają miejsca zamieszkania lub których miejsce zamieszkania nie jest znane, obowiązane są zgłosić się do rejestru poborowych w zarządzie gminy miejsca pobytu.

Winni zaniedbania obowiązku zgłoszenia się do rejestracji w podanym terminie, karani będą grzywną do 3.000 zł i aresztem do 3 miesięcy albo jedną z tych kar, zgodnie z art. 99 wyżej wymienionej ustawy.

Nowe, dnia 11 sierpnia 1937 r.

(—) Kuchczyński, burmistrz.